

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI
ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt., a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt.
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő:
EMBERY ÁRPÁD.
Kiadó- és laptulajdonos
BETECH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 2 kr., azonfelül 1 kr.
mágnahirdetések □ cm-ként 3 kr., többszöri közlésnél 2 kr-
rel csökkentetnek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyit-tér sora 20 k.
Hirdetés és nyit-tér díja előre fizetendő.
Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETECH PÁL könyvnyomdája és könyvtárosa (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések
intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

A kis malmok és az őrlető gazdák.*

Jelentéktelennek látszó, de felette fontos körülményre kívánom felhívni a közönség és hatóság figyelmét, olyan körülményre, melyet a malomtulajdonosok legnagyobb része sem tud, a gazdaközönség pedig még kevésbé.

Megyénk közönségét $\frac{9}{10}$ -ed részben a kis vízi malmok látják el mindenféle liszttel. Szeszgyárak számára s állatok, nevezetesen sertések hizlalására is ezek őrölnek. Minden falu rá van szorulva az ottani 1-2-3-4 malomra, 2—2 kővel; több helyen a szomszéd faluk is oda özönölnek. Szegények és módosok őröltetnek. Jelentékeny iparág a molnárság.

Ezek a molnárok és legények kevés kivétellel a legszegényebb és alantibb családok sarjai; legtöbbször minden műveltség nélkül, még falusi iskolába sem járván soha. Minden ilyen malom vizerőre készült gép, de azért egyiknek sincs géptani ismerete, annál kevésbé van fogalma a vizesítés és víznyomás törvényeiről. Tudományuk annyi, hogy a kőveket megvágják, ha a rovátkák megkoptak s a járó követ fennebb emelik vagy alább bocsájtják. Ezt pár évi szolgálat alatt látásból megtanulják s lesznek önálló molnár gazdák.

Nézzünk be a malomba, hogy mit csinálnak ott?

Régen törvényes szokásnál fogva az őrlés bére egy véka (16 kupa) után egy kupa volt, szemül kivéve a megőrlendőbből.

* Vidékről kaptuk e cikket, közöljük közérdekből s a beküldő felelősségének fentartásával. Szerk.

Ma, az új mérték idején, nem lehet tudni biztosra, hogy tulajdonképpen mennyi, de vegyük, hogy a régi szokás áll a falukon, tehát, hogy egy véka után ma is egy kupa a vám. Ezt a molnár gazda kiveszi, azután a legény is veszen egy fél vagy egész kupát szivarra, borraló fejében, azután a molnár is a tyukjai, sertései számára; végül pedig a szándékosan eszközölt garat, lisztmaradékot leseprék a lovak, tehének, disznók számára itatnak. A gazda hazaviszi a lisztjét, vagy a molnárszekér. A liszt kevés, a vékás zsák nem feresz, hanem lapos. Gazda és asszony haragszik. Kérdőre vonják a tulságos vámolásért a molnárt. Az csudálkozik, így teszen, úgy teszen majd otthon, biztosítja, hogy utána néz többé nem történik, igéri, hogy a következő alkalommal kipótolja. A kipótolás elmarad, annyiban hagyják a csekély dolgot.

Ismétlődik az eset. A gazda — ha teheti — más malomba megy. A másodszori őrletés után ott is így tesznek. Kénytelen tűrni, hogy a szemelátára minden alkalommal meglopják 1—2 kupáig. Törvény és hatóság nem szól belé, mert nem is igen kerül oda a dolog. De ha oda kerülne, akkor sincs orvossága.

Átlag minden háztájra lehet számítani évenként egyre-másra 100 véka lisztet (buza, rozs, törökbuza stb). Egy háztáj tehát évenként elveszít az őrletésen 150—200 kupát, 9—12 vékát, egy havi szükségletet, a rendes őrlési béren, vámon kívül. A molnár ilyen eljárását minden falu közönsége tudja és érzi.

Vegyük, hogy évenként szeptember—

január havakban, a bő gabona idején egy kövön megőrölnek minden nap 40 vékát; egy-kövü malom tehát a rendes vámon felül a molnárnak behajt naponként 80 kupát; egy hónap alatt 150 vékát; 5 hó alatt 750 vékát; az évnél többi hét hónapjában havonként csak $\frac{1}{3}$ -ad annyit, tehát 350 vékát; egész évben 1100 vékát. Ez szép bevétel és nyereség tiszta ingyen. Oly uzsora, melyet még a képzelet is alig képes utólni. Ez idő szerint nem egyéb minden ilyen malom, mint államilag, hatóságilag, megyeileg és községileg szabadalmazott rabló üzlet; a mennyiben figyelmetlenségéből senki sem néz utána.

A kített számok csak hozzávetések ugyan, de hogy az a lényegen nem változtat, az bizonyos. Ezt igazolja az a körülmény, hogy a megyében 2—3 évi molnárkodás után senki sem gazda más, csak a molnár. Ő az ur a kocsmában, vásárban, piacon. Ő költ a legbővebben, él a legzsirosabban, s 8—10 év múlva mégis csufolkodik a nagyobb birtoku gazdákkal; czudaroknak, koldusoknak szítja őket, pedig minden komaságban, lakodalomban is kiuraskodják magukat. Igazolja az, hogy többnyire névtelen molnárlegény veder-számra borozik hetenként a kocsmában s egyedül külön huzatja magának a nótát a cigánynyal, míg a mezőgazdával lakó, hasonló évi fizetésű legény 1 porció pálinka mellett kuczorog egy szegletben. A molnár gazda a rendes vámjából hirtelen ilyen hatalmas ember s a molnárlegény a rendes fizetéséből ilyen nagy urfi nem tudna lenni. Ezt még a vak is megláthatja.

TÁRCSA.

Jer ...

Jer kedvére,
Kebelére
Édes;
Közel a szívéhez:
Mely csak veled érez.

Ülj ölembe,
Sugd szívembe
Titkod;
Szerelmes csókok
Homlokomra hintsd ott.

S hagyd ölelve,
Kéjjel telve
Lelkem;
Édes szerelmedben:
Élve eltemetnem.

A zavaros.

Írta: Vihar Béla.

Gorbó bácsi, a jómódu teleki földesgazda elgondolkozva tömögötte a pipáját, közbe-közbe megrándította a vállát.

— Úgy kell neki! — fakadt ki végre belőle a keserűség. Úgy kell neki, miért emeli a szemét a gazdag és kevély Szentiek lányára.

— Ugyan édes apjukom, — csitítgatá Tera néne — hát tehet ő róla, hogyha szive arra vezette?

— Ej, a szegény ember ne hallgasson a szive szavára!

— Ne káromold az Istent apjukom. Hát te nem szerelemből vettél el engemet?

Az öreg nem felelt, hanem némán bólongatta ide-oda fejét és nagy hallgatagon rágyújtott a pipájára.

Arról volt szó, hogy a Pista gyerek bomlik a szépséges hű Szent Magda után, de az a család sokkal gögösebb, semhogy leányát egy egyszerű földesgazda dolgos fiának od'adná. Szentiek tulajdonképpen szintén pór eredetűek voltak s a falu népe még élénken emlékszik rá, mikor a most úri gunyába bujtatott szép Magda két hófehér, izmos karjával maga hordotta a vizet a kútról. De most, hogy jómódba csöppentek, persze vége a dolognak. Most valami csillogó ruhájú, hencszegő katonameger jár a házhoz és az teszi a szépet a felemás úri lánynak.

Nem irigyli őket senki, de hogy irigyli. Tán inkább sajnálkoznak és félnek, hogy a jó Isten megfogja büntetni a gögösöket.

Gorbó bácsi éppen ki akart menni alom után nézni, mikor bejött a Pista gyerek.

— Merre jártál megint, te gyerek? — kérde Gorbó bá' szigorúan.

A gyerek leszögte fejét a mellére és hallgatott.

— Fiam, fiam, annyit mondok, nem jó vége lesz az illetéktelen settenkedésnek.

— Nem vagyok én ott illetéktelen, jussom van hozzá, — szölt a fiú daczosan.

— Talán elfejtéd gyermekem, hogy te hozzájuk képest földhöz ragadt pór, semmi se vagy.

— Mindég megírdom keresni a kenyeret kettőnknek s ha kell négyünknek is.

— De Magda gögös, nem jön hozzád.

— Magda szeret.

Gorbó bácsi csak elámult erre a kijelentésre, majd kihullott a pipa a szájából.

— Ha nem hiszi éd's apám, jöjjön ki este a Szentiek kertje alá, majd megmondja magának is.

— Hát a szülői? Azok sohasem egyeznek belé az ilyen frigybe.

— Ki lát a jövőbe, édes szülém? Én nem kívánom a Szentiek vesztit, de jöhet idő, a mikor zavaros lesz az a víz, a mit most olyan tisztának látunk.

— Már hogy a Szentiek-vagyton tönkre meene? — Egy szót se szólottam, apám.

Az öreg csak csóválta a fejét és hallgatott. Nem ment a fejébe az, a mit ez a fiú mond. Ő mint jó gazda, figyelemmel kísérte a Szentiek gazdálkodását és — bár kissé merésznek — de elég józannak és számítónak találta. Egyszerre rémes gondolat villant át agyán. Odasietett a fiához s hevesen vállon ragadta:

— Cselédem, kiáltott remegő hangon, — csak nem akarsz valami gazemberséget elkövetni?

— Nagyon rosszul ösmeri a fiát, édes apám.

A Gorbó bá' még a szive árán is megmarad a becsület útján.

Gorbó bácsi erre megnyugodott. Megszorította kezét a fiának és szölt:

— Hiszek neked fiam és becsüllek.

A fiatal Gorbó Pista tán nem is tudta, hogy mennyire igazat beszélt, mikor a Szentiek zavarosát emlegette. Nagyon közel állott a dolog már ahhoz, hogy a zavaros nyíltan kitörjön a medréből s a világ szemelátára magával sodorja a szerencsétlen Szent Gábort. S nem volt hatalom, nem volt erő, mely megakadályozhatta volna.

A megyei molnárok között alig van 1—2 malomtulajdonos; így tehát tökébe-fektetés, koczkázat, kárvesztés, költséges szaktanulmány nem jogosítja, felette cse-kély munka és törődés mellett, ily óriási nyereségre sa közönség rablásával szem-ben a világon semmi sem menti, bűnössé-göket nem enyhíti, főleg ha még hozzá-vesszük, hogy a molnárné asszony minden negyed vagy fél órában beviszen még 1—1 tányér lisztlángot a buzát járó kő alatti lisztfogóból s így ha hazavitt lisztmeny-nységben nem lenne is feltűnő hiány, de meglátja otthon a háziasszony a szítálskor, mikor nagy részt korpa marad. A család egyik, vagy másik formában csak elvéte marad el.

Nem vagyunk ellensége a munka ju-talmának, a tisztességes nyereségnek, de a közönség ily feltűnő zsarolása ellen még akkor is tiltakozunk kell, ha sem hatóság, sem törvényhozás nem veszi számba. Ré-gen a rendes vám a tulajdonosnak és mol-nárnak képezte jövedelmét s jól megélt mindkettő. Ma a molárnak a vámjövede-lmél felül igazságtalan jövedelme minden jó érzést fellázit és intézkedést követel.

Jegelő Mátvás.

Vidéki levél.

A tanítónak mindennek kell lennie. Ez ok-ból a sportnak nagy kedvelője vagyok: távgyar-logásokat rendezek. S kérdi szerkesztő ur, az isk-ola? Az iskola marad, egy-két nap nem a vil-ág. Aldott jó iskolaszékem van. (Mellesleg legyen mondva az iskolai 5%-os adóból be nem jövő po-tom 100 frnyai összeggel fizetésembe elnyugtá-zom.) Irigylük is helyzetemet, különösen a sz. m-i kollegák. Ők be vannak jegyzőkönyvezve a falu-jokba — á lá Muszkaorszag.

Minapában vettem az esőernyőmet s oldal-bordám hagyatásait begyembe szedve, elindul-tam mint szenvedélyes távgyalogó D. kolle-gámhoz.

Menetelés közben újra, meg újra eszembe jutott a sz. m-i szerencsétlen kollegák megrend-szabályozása. Szentül megvoltam győződve, hogy ez unicum; valamiképen fellevelet sem lehet ke-rtőt egyformát találni, ugy ennek sem lehet párja széles ez világon.

Ilyen és ehhez hasonló épületes tanügyi dol-gokkal ugy el bogaraszta az időt, hogy mikor megérkeztem D. kollegámhoz, belsőségemben is delet harangoztak. Vettem hasznát bezzeg a sportnak: négy tányér paszulyt hamarjában be-vermeltem, csak e mivelet után juthattam szőhoz, hogy illőképen megdicsérjem kollegáné szentem főztjét.

Ebéd után természetesen szapultuk a vilá-got. Tettük-vettük az országok ügyeit. Krétában is jártunk, de csakhamar arról győződtem meg, hogy itthon is van puskaporszag... és hogy az emberek felülmulják a természetet: tudnak ket-tőt egyformát csinálni. Ugyanis kollegám sokat

Ugy állott a dolog, hogy a fiatal katonatiszt, a ki hozzájok járt és a szepet tette Magdának, nem annyira a Magda szép szemei, mint inkább a Szent-kassza aranyai kedvéért járt ki az unal-mas faluba. Lehet, hogy nem is volt katonatiszt, csak jogtalan bitorlója a fényes, büszke egyenru-hának. A viselkedése és az a csúf operáció, a mit a becsületes jó öreg Szentin végzett, legalább arra engedett következtetni.

Mikor látta ugyanis, hogy Szentit a beszéd-jeivel teljesen elvakította már, felbuzta a jegy-gyűrűt Magda újjára s végrehajtotta tervezett gazemberségét. Elmesélte Szentinek, hogy birto-kán kastélyt akar építeni házasságuk számára, de ahhoz szüksége van tizezer forintra. Kapna is, ha — Szentin zsrálja neki. Neki csak birtoka van (látni ugyan Szentin sohse látta) de készpénze nincs.

Szentin belement a dologba s így esett, hogy nem telt bele fél év és az árverés ki volt tüze a szerencsétlen ember birtokára. A katonatiszt úr persze rég eltűnt a láthatárról...

— És így esett meg, hogy a nagy zava-ros meghozta Gorbó Pistának is a magáét: a feleséget.

Röviddel a nagy csetepati lefolyása után, a melyet egy ilyen árverés a faluban okozni szokott együtt ült a Gorbó család és meghányták-vetet-tek a közelmúlt eseményeit.

— Hátte szeretted azt az embert? — kérde az öreg Gorbó Magdától.

jelentő komolysággal elhelyezkedett okuláréja mögé s illő bevezetés után előmbé helyezte is-kolaszékének legfrissebb jegyzőkönyvét.

Ide irom hiteles másolatát: »Már mint mű héántalan iskola Szó! azt a héánt találtuk az tanítóban, hogy a szent tör-vént nem töti ki, mert egy darab marha kecskét udvarheré hajtót s holottt nem kérőzött el az nemes elnök irtól. Köt az tanító nem létibe kecske hajtás üdején.»

Elofvastam. Néztünk egymásra. Kollégám sóhajtott, megtagasztá okuláréját, a mi azt je-lentette, hogy nagyot akar mondani. En fületem mozgattam, tapogattam a fejes feletem, a mi szintén azt jelentette, hogy valami belém rekedt. A kollégáné szentem pedig a csipőire tette ke-zeit, ami hasonlóan azt jelentette, hogy gátsza-kadás lesz. Hideg zuhanyától a nálam levő »Ma-gyarázó szótár«-am mentett meg mindkettőnkét Kivettem zsebemből ez okos kis könyvet. Vélet-lelenül rányitottam az »F« betűre; írva találtam: »Földtehermentesítés = iskolaszék eltörlés.«

Nines okom tüze jöni? Mindazonáltal »békesség velünk«. Tanító.

TANÜGY.

— Az isk. vizsgálatok városunkban. Érettségi vizsgálatok: Junius 14—16. napjain román kath. főgymnasiumban. Junius 18—19. napjain áll. főreáliskolában. Junius 19—20. napjain ev. ref. kollegiumban. Az osztályvizsgálatok mindhárom középiskolában junius 16—25. között tartatnak meg a közzétett program szerint. Felső leány-iskolában: 24-én d. e. I. osztály. 25-én d. e. II. osztály. 27-én d. e. 10 órákor záróünnepély; dél-után a két osztály tornavizsgálata. Ref. leány-növeldeben: 18-án d. e. III. és IV. osztály, d. u. I. és II. osztály. 19-én d. e. V. és VI. osztály. A román kath. leánynevelő és tanintézetben: Ju-nius 19-én d. e. 8—12 ig az V. és VI. osztály minden tantárgyból, d. u. 2—6-ig a IV. oszt. min-den tantárgy, ének és szavalmányokból. Junius 22-én d. e. 8—12-ig a III. oszt. minden tantárgy, ének és szavalmányokból, d. u. 2—6-ig az I. oszt. minden tantárgy, ének és szavalmányokból. Junius 23-án d. e. 8—12-ig a II. oszt. min-den tantárgy, ének és szavalmányokból, d. u. 2—6-ig az előkészítő oszt. minden tantárgy, ének és szavalmányokból. 27-én hálaadó isteni tiszte-let. Az érdemsorozat felolvasása, valamint a ju-talmak kiosztása minden osztályban a vizsgálat után fog történni. A záróünnepély pedig 27-én d. u. 4 órákor a később kibocsátandó program szer-int fog megtartatni. A r. kath. fiéleml iskolában: Junius 24-én d. e. III—IV. osztály, d. u. I—II. osztály. Junius 25-én d. e. az előkészítő.

Értesítés. Magyar nyelvű tanítóképzés vizs-gálat fog tartatni a székely-keresztúri m. kir. ál-lami tanítóképző-intézetben f. évi junius 24-én német és román ajku tanítók számára, kik isko-láikban a magyar nyelvnek tanítására az 1879. évi 18. törvényezikk értelmében oklevelet nyert és hivatalban levő tanítók s tanítóok jelentkez-hetnek. Vizsgálatot tenni szándékozók felhivat-nak, hogy keresztlevéllel, tanítói oklevéllel és szolgálati bizonyítványal felszerelt s kellően bélyegezett folyamodásukat saját kir. tanfelügye-lőjük útján junius 20-ig juttassák el alulírottához. Székely-Keresztúr, 1897. május 31-én. B o r b é l y Sámuel, igazgató-taná.

— Soha! — felelte az látható utalattal. — Hiszen azt mondják, még te biztattad, hogy aláírja apád a váltót.

— Tudtam én, hogy így lesz — felelt so-hajtvá a fiatal meycske s ha tettem, csak azért tettem, mert mind így az uramat szerettem...

Azzal szerelmesen, macskahizelgással si-mult boldog ura oldalához. Az öreg csak csóválta a fejét, ugy látszik nem tetszett neki eme pór-Machiavelli eljárása, de csak hallgatott. És mikor megint rátértek a nagy zavarosnak tárgyalására, Gorbó Pista pajkos mosolylyal kérdé az öregentől:

— Mit gondolnak, édes szülőim, ki halásztot benne legjobban?

— Hogy ki? — felelt az öreg komolyan elgon-dolkozva. Azt tartom a Rozenblüh Izrael, a ki a kukoriczást potom ötszázért magához kapa-rintotta.

— Hát persze, semmit se tud kelmed.

— Ugyan ki volna hát a szerencsésbb ha-lász? — kérdé az öreg látható elégtelenséggel.

— No, hát én magam, ni! — szolt a fiu moso-lyogva s gyöngéden átkarolta ifju feleségének de-reakát.

Jóleső, verőfényes derűltség öntött végig az egész családon és senki se vonta kétségbe a bol-dog férj állítását.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A vármegyeház és a székely emlékoszlop felavatási ünnepélyét rendező bizottság a követ-kező falragaszt bocsátotta ki: Székely atyafiak! Kedves polgártársak! Székely anyavárosunk f. hó 26-án lélekemelő ünnepek színhelye lesz. Ugyanis ekkor szenteljük föl az új vármegyeház díszes palotáját s ekkor lesz a székely millenniumi oszlop leleplezése is. Az ünnepek sorrendje a következő: 1. Reggeli 8 órákor ének és szent mise a r. kath. felső templomban. 2. Folytatólag hálaadó ima az ev. ref. templomban. 3. D. e. fél 10 órákor díszközgyűlés s fölavató ünnepély az új megyeház nagytermében. 4. D. e. fél 11-ór fölszentelési ünnepély a szobor előtti piacztéren. 5. Fél 7 órákor társas ebéd a Budapest szálloda nagytermében. 6. D. u. 3 órákor nagy népünnepély az ev. ref. koll. kertjében. 7. Esti 9 órákor zártkörű táncvizgálat az új megyeház nagy-termében. A részletes műsort a napokban küld-jük szét. Kedves polgártársak! Ünnepejünk méltóan a nagy naphoz. Egyetlen ház se legyen, hol a magyar nemzeti zászló ne hirdetné örömmü-ket. Lobogózzuk fel házainkat mindnyájan. Ölt-sön díszit külsőleg is ez anyaváros s jelenjünk meg minél nagyobb tömegben az egyes ünnep-lyeken, hogy az ünnepek e tekintetben is dísz-esek s sikerülteké legyenek. Föl tehát, ünne-pejünk mindnyájan méltóan a nagy naphoz!

— Uj pénzügyigazgatónk. Ő Felsége a király vármegyénk és az ide tartozó Csikvármegye kir. pénzügyigazgatójává -- mint lapunkban már előre is jeleztük volt -- Molnár Lajos fővárosi kir. pénzügyi titkárt, Csikvármegye szülöttét ne-vezte ki. Molnár Lajos régebben a csikszaradi adófelügyelőségél felügyelőhelyettes, később pe-dig városunkban a kir. pénzügyi gazgatóságúal mint titkár működött s innen lett áthelyezve a fővárosba is. Jól ismeri tehát mind a két vármegye viszonyait s reményünk szerint benne a szí-goru pénzügyi törvények igazságos és a méltá-nyosságnak megfelelő alkalmazójét, társadal-munkuak kedves és sokat tenni tudó tagját üd-vözölhetjük, előde távozó kárpótlása képen.

— Halier Janos grófot, vármegyénk főispán-ját a Kolozsvárt e hó 15-én megnyit ev. ref. egy-házkerületi közgyűlésen, egyhangulag az udvar-helyi ev. ref. egyházmegye gondnokává vá-lasztották.

— Előléptetés. A pénzügyi m. kir. miniszter Baranyai Gyula helybeli kir. pénzügyi számvizs-gáló, Schmidt Frigyes kir. pénzügyi fogalmazó és kataszteri nyilvántartási biztost, Beszterczey István kir. adótisztet díjosztályuk magasabb fi-zetési fokozatában előléptette.

— A csendőrség köréből. Soós József m. kir. csendőrőrmester nyugalomba vonult s helyébe a székelyudvarhelyi kerületi őrsre az oklándi őrs-ről Beder József m. kir. csendőrőrmester lett ki-nevezve; megbiztatván tiszthelyettesül is.

— Népgyűlés. A pünkösöd másodnapjára hir-detett népgyűlésen a kévéssel kezdete előtt kitört vihar daczára mintegy ezer ember vett részt. Elnökölt Nagy Samu dr. jegyzett Tamás Albert. Az iparvédő-egyletről (48 as szövetség) Török Albert dr. beszélt, a sajtószabadságot Tibád Antal fejtegette s a quotáról Ugron Gábor mondott szó-noki beszédet. Majd viszont üdvözölték az épen akkor népgyűléselő szentesieket. A népgyűlés pél-dás rendben, lelkes hangulatban folyt le. Este az iparos önképző nagytermében 180 terítékű bankett volt, melyen pohárköszöntőt mondtak: Ugron Gábor a polgárok összetartására, majd Ugron Já-nos alispánra, Tibád Antal Apponyi Albert gr.-ra, Soó G. Ugron Gáborra stb. stb.

— Időjárásunk. Már hetek óta esik az eső nemcsak nálunk, de az egész országban gazdáink méltó szomorúságra. Az őszi és tavaszi vetése-ket és a takarmányok nagy részét tönkretette a viharok sokasága, a kapás növényeket elfogta a gyom s gazdáink az amugy is hátramaradt mezei munka mellett még néhol helyreépíthetetlen károkat is szenvedtek. S még egyre tart az esős idő; vég-veszélylyel fenyegetve mindent, a mi a folyók mentén az áradatok útjában akad Homoród-Ok-lándról a következő tudósítást vettük: »Pünkösöd másodnapján nagy vihar vonult át vidékünkön; tetemes kárt hagyva maga után. Őszi gabonánk összekuszálva, füvek leiszapolta, az alantabb fekvő helyek pedig vízben usznak. A hegyi patakok gyors áradással separték, a mi utjokba került. Legtöbb a kár H.-Ujfaluban, a hol épületet is ra-gadt magával a pizkos ár. Itt nagyobb mérvű kárt Sikó András, Benedek István, Elekes Ferencz és Dakó András szenvedtek.« — A bu lapesti ga-bonatőzsdén is az országos esőzések már nagy ag-godalmat keltenek s régóta nem foglalkoztak a tőzsdések oly élénken a meteorologiai intézet je-lentéseivel, miut éppen most. A tőzsdén az utolsó hetek áremelkedése folytán sokan nagy nyere-ményeket értek el, de viszont, kik a tél folyamán eladták buza és kukoricza mennyiségüket, nagy veszteségekről panaszkodnak. Azzal, hogy az idei termés még a gyöngye középtermekek eredményét

sem f... den...
14-én... mébe... vizsg...
ságg... mely... az érc... hát a... tás se... jegyz... nak... velők... színla... netek... huzza... lösről...
nyomó... hatósa... leténe... gának... 12-én... (vasár... szertar... át, me... gyenke... poraira...
son felül... 6 frtot... ler Ján... Eudra... dor, özv... 1—1 frt... Persián... reucz, H... Andras... krt és Fe... messzivő... táncztere... tükröt, la... tak, ez... szönetét...
— A... Domokos... lése állása... a fegyelm... után, várm... 97. sz. hat...
— A... botránko... kal a temp... rendőrség... sos buzgo... tetésére, t... megérdem... ha a város... elhelyezve... tulajdont... falragaszo...
— É... házköri D... e. H.-Alm... szavlatok... kör megall... egylet tag... gyűlés egé... tagok is sz...
— Va... torkolatát... után kiköve... is mily ered... patakja gon... állapotok... és gyalogjár... dalkodó (?)... várva-várt...
— Juni... közs. isk.-sz... czélu majál... mint erkölcs... 40 frt 9 kr... jövedelem 1... jos és Kovác... Derzsi Sám... Károly örm... melné és B... daly Miklós... Ferenczy J... Péter Gergely... Domokos tan... Balla Sándor... Gyula, Gál... Fogadják ug... dr. főszolgab... rendezőség...
— A s... ben mind nag... orbáncz van... Olasztelek és

sem fogja elérni, mindenki tisztában van a tözsdén is.

— Vármegyénk központi választmánya e hó 14-én (hétfőn) d. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében, a választójogosultak összejárásának megvizsgálása céljából ülést tart.

— Iparosaink ma (vasárnap) esti táncmulatsággal egybekötött műkedvelő színelőadása iránt — mely az ev. ref. koll. kertjének fedett helyiségében lesz — városunk intelligenciája körében is nagy az érdeklődés. Az ígérkező erkölcsi sikerhez tehát a jótékony cél érdekében az anyagi támogatás sem marad el. A jegyek nagyrésze már előjegyzésben van véve. Haller János gróf főispán — a mulatság védnökének — a műkedvelők egy csinos kiállítású, albumalaku bekötött színelőadást nyújtunk át az előadás alkalmából. Szünetek alatt és előadás után Sándorka zenekara hozza a talp alá valokat. Czukrásról és vendéglőről gondoskodva van.

— Halálozás. Kovásznai Becsek Dániel nyomdátulajdonos, Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsági és városunk képviselőtestületének virilis tagja élete 62 ik, boldog házasságának 29 ik évében, hosszú szenvedés után e hó 12-én reggeli fél 8 órakor elhunyt. Temetése ma (vasárnap) délután 4 órakor lesz az ev. ref. vallás szerteretése szerint. Az elhunyt több mint 30 éven át, szolgálta a sajtó útján városunkat és vármegyénket s általános tiszteletben volt. Béke poraira!

— A május hó 19-én rendezett kollegiumi majális felülfizettek: Kókossy Károly (Kézdí-Vásárhely) 6 frtot, Bruss Anna (Prázsmár) 5 frtot, gróf Haller János 4 frt 50 krt, Gönczi Lajos, Solymossy Eudre, Fejes Aron, Günther Lajos, Németh Sándor, öz. Kiss Ferencz, Haberstumpf Károly 1—1 frtot, id. Molnár Károly 80 krt, Ilyés István, Persián János, báró Kemény Béla, Sperker Ferencz, Hrobony Adolf, ifj. Molnár Károly, Szabó András, Ravasz Árpád, N. N. százados 50—50 krt és Félégházi Kálmán 30 krt. Fogadják a nemesszövü felülfizetők, valamint azok is, kik a táncsterem díszítéséhez szőnyeget, függönyt, tükröt, lámpát és széket kölcsönözni szívesek voltak, ez uton is a rendezőbizottság hálás köszönetét.

— A városi fogyasztási alkezeletöt. — Szabó Domokost — kit a városi képviselőtestület közgyűlése állásából felfüggeszteni határozott és ellene a fegyelmi vizsgálatot elrendelte, felfolyamodás után, vármegyénk közigazgatási bizottsága 3312—97. sz. határozatával állásába visszahelyezte.

— A Székely-Udvarhely panaszkönyve. Megbotránkozással tapasztaltuk, hogy a falragaszokkal a templom falait is bekeletelték. Felhívjuk a rendőrség figyelmét e visszas, a józólést és vallásos buzgóságot egyaránt sértő állapot megszüntetésére, mert hiszen elvégre is ennyi kíméletet megérdemel. Különben is legcélszerűbb volna, ha a város több helyén hirdetési táblák lennének elhelyezve s így nemcsak az egyház, de a magántulajdont képező házak is megkíméltetnének a falragaszokkal járó felpiszkítás és rongálásoktól.

— Értesítés. Az udvarhelyi unitárius egyházköri Dávid Ferencz főkegyelet e hó 17-én d. e. H-Almászon gyűlést tart. Targyai felolvasások, szavaltatok. Gyűlés előtt istentisztelet. A lelkész kör megalakítása is e gyűlés tárgya leund. Az egylet tagjai ez uton is meghívatnak s lévén a gyűlés egészen nyilvános jellegű, a nem egyleti tagok is szívesen látatnak.

— Városi látkódás. A Király-utca felső torkolatát végre-valahára két heti gyors (?) munka után kikövezték, de csak az árok mentét! De ezt is mily eredménynyel? A közelebbi eszözések friss patakja gondoskodott arról, hogy a régi botrányos állapotok megújuljanak. Hát az utca többi része és gyalogjárója mikor fogja kiérdemelni a gazdálkodó (?) tanács mostoha apai szívűek régóta várva-várt gondoskodását!?

— Junialis majális. Felső-Boldogasszonyfalva közs. isk.-széke punkosd másodnapján jótékony-célú majalist rendezett, mely ugy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült. Összes bevétel 40 frt 9 kr, kiadás 23 frt 36 kr volt s így tiszta jövedelem 16 frt 73 kr. Felülfizettek: Baczó Lajos és Kovács István ref. papjelöltek 75—75 krt, Derzsi Sámuel, László József körjegyző, Zágoni Károly őrmester, Barabás János, öz. Péter Sámuelné és Biró Aron ev. ref. pap 40—40 krt, Rádoly Miklós, Almási Lajos, Demeter Domokos, Ferenczy József és Balási Vilma 25—25 krt, Péter Gergely tanító 20 krt, Pál Tamás, Nagy Domokos tanító és Gyarmathy Akos 10—10 krt, Balla Sándor, Pásztor Miklós, Pálfi Béla, Bedő Gyula, Gál Ferencz és Schuller Vilmos 5—5 krt. Fogadják ugy a felülfizetők, mint Demeter Lőrincz dr. főszolgabíró a díjmentes táncengedélyert a rendezőség hálás köszönetét.

— A sertésvész és orbáncz vármegyénkben mind nagyobb terjedelemben lép fel. Sertésorbáncz van jelenleg: Homoród-Szent-Márton, Olasztelek és Bögöz községekben, sertésvész pe-

dig: Felső-Boldogasszonyfalva, Felső-Rákos, Homoród-Oklánd községekben és városunkban.

— Hány éves Brassai bácsi? Az öreg akadémikus, kinek korát az akadémiai almanach ép oly kevéssé tudta, mint a Pallas vagy Athenenum-alkalmával beszélgetés közben bevallotta, hogy Brassai bácsi 3 évvel hamarabb kezdte gyermek-játékait, mint Vorosmarty és ő esztendő volt, mikor Kossuth Lajos született.

— Szép molnárné. Homoród vidékén egy gazdának önmagát ifjunak és szépuenk tartó felesége van, a kiről a rossz világ sok idő óta sok különös és csaknem hihetetlen, kalandos dolgokat beszél, a mint mondják nagy igazán. Közlebről szokása szerint ugy édeskedett az urával, hogy az ura hátának a supogása s arczaának a csattogása kihallott az udvarra. A gazdának az asszony testvére egy kis fiával más faluból éppen látogatásukra jött volt. A kis fiu látva, hogy néni mint regulázza bácsit, jajgatva kifutott az udvarra, kiun levő anyját a bácsi segítségére hiva. A mama hirtelen be is szaladt s az általa és a bácsi által felgott néni öklével jól el is verte. A feleség körmei közül így megszabadult gazda azonban fogadott szekerre tlt s Udvarhelyre hajtatott, láttelelet szerezni a kapott sok karmolásról, cipőről és pófról. Mikor este hazaérkezett, a feleség már elköltözött volt az üres malmába, fogadott azonnal egy csinos molnárlégyent, megakarván tudni, hogy jól jár-e a malom s mit jövedelmezhet. A zongoráját is oda vitte, hogy ne unja meg magát a próba idő alatt. Így várja a nyári szünetidőre laza felső iskolás leányát, saját anyjával látni gyakorlatilag is a felső iskolában hallott és tanult szép és jó dolgokat. Estéknél a malom körüli pusztán sok gubbadozó árnyéket lehet a sötétben észrevenni, mintha régebbi széptevők volnaanak s szerelmi nótákat akarnának el-elsohajtózni az ablak alatt, tudván, hogy a hős férj nem merészel még nappal is arra felé járni, annyival kevesebb éjjel. A helybeliek kaczagának e valóban szomorú történeten. Milyen rossz a világ! Egy kis halálbagoly (kuvik) is most költözött a malom pusztáján a fűzfá odujába. Estéknél a világított ablakhoz száll s mind azt kuvikolja, hogy a malom körül rövid időn erőszakos halál történik a szép molnárné családjában folytán, a minő a közelebbi és régebbi lakása udvarán is meg volt próbálva és az oklándi bíróságnál ért befőzését. Milyen rossz még a bagoly is!...

HIVATALOS RÉSZ.

299. sz. a. 897. Hirdetmény. A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. minisztérium az 1897. évi április hó 25-én kelt 8707. számú rendeletével a fenyédzetelaká-gyergyói törvényhatósági köznt 21.260—25.936. szakaszán levő alapkövezési, kavicsosítási munkák és az uttesttartozók helyreállítását 10339 frt 72 kr összeg erejéig engedélyezte. A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1897. június hó 15-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bűnapénz letételéről szóló vármegyei pénztári nyugtával ellátott zárt ajánlataikat, melyekhez kö- és kavicsminta is csatolandó kitűzött nap d. e. 10 órájára a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Kelt Székely-Udvarhely, 1897. évi június hó 1-én. A hivatal főnöke: Diószeghy Samu, kir. főmérnök.

419. sz. m. 897. Hirdetmény. Udvarhelyvármegye alispánja 1897. évi május hó 31-én kelt 12905. számú rendeletével a felső-boldogasszonyfalva-felső-ráko-i ut 38, 39, 51., 62., 73., 83., 84., 85. és 86. számú, a bikás-bacsoni ut 1., 3., 6., 7. és 29. számú, a szentpál-daróczi ut 10., 13., 16., 22. és 85. számú, az öcfalva-kányádi ut 9. és 11. számú műtárgyainak helyreállítását engedélyezte. A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1897. évi június 24-ik napjának d. e. 10 órájára az udvarhelyvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében a megye alispánja nevében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bűnapénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek behdni, mivel a későbbben érkezettek figye-

lembe nem fognak vétetni. Minden egyes műtárgyra nézve külön is tehető ajánlat. A szóban forgó munkákra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek minden műtárgyra nézve külön a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Kelt Székely-Udvarhely, 1897. június hó 4-én. A hivatal főnöke: Diószeghy Samu, kir. főmérnök.

Másolat. Földmívelésügyi m. kir. miniszter. 18390. szám. III—2. Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak. A ragadós szájt- és körömfájás betegség fellépése alkalmával több ízben megtörtént, hogy az eljáró hatóságok a 40000—888. sz. rendelet ide vonatkozó határozmányainak téves értelmezésével a rendes közlekedést és forgalmat nagyban korlátozó, tulsi-goru intézkedéseket léptettek életbe. Hogy ez irányban az utazó és gazdaközönséget a felesleges zaklatásoktól megóvjam, szükségesnek tartom a közönség figyelmét, mihez tartás és közlegének megfelelő utasítása végett a következőkre felhívni. A ragadós szájt- és körömfájás szörványos eseteiben, t. i. midön nem az egész község, hanem csak egyes udvar, tanya vagy major zaratik el, az 1888. VII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 1888. évi 40000. sz. rendelet 216. §. értelmében csak az elzárt udvarokból, tanyákról, majorokból nem szállítható ki szalás tartományféle, alomszalma és trágya, míg minden tárgyának az el nem zárt udvarokból, tanyákról, majorokból lófogaton való kiszállítására szabad, valamint szabad az idegen vészmentes helyesről származó ezen tárgyának a községben lófogataltal való átszállítása is. Ellenben a ragadós szájt- és körömfájás járványos eseteiben, t. i. midön az egész község elzaratik a 40000—888. sz. rendelet 219. §. értelmében egyáltalán tilos a község határából, vagy azon át takarmányféléket és trágyát ki, illetve átszállítani s ez esetben csak a lezárt községen átutazó és ott mag nem állapodutasok, vagy fuvarosoknak lófogatu kocsiikon üléstül elhelyezett, vagy utközben való etetés céljából magokkal vitt, vagy a kocsiikon elhelyezett iparczikkék csomagolására használt szalma vagy szénája bocsátható át akadálytalanul. Ezen rendelkezésre vonatkozó 126. §-át nem ériati. Kelt Budapeston, 1897. évi május hó 30-án. Darányi, s. k.

Udvarhelyvármegye alispánja. Sz. 13446—897. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának. Tudomásvétel és alkalmazkodás végett kiadom. Székely-Udvarhely, 1897. június 8. án. Ugron, alispán.

Sz. 13244—897. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának. Köztudatra juttatás végett értesítem, hogy Maros-Tordamegye Görgény-Orsova községébe a sertésvész miatt a zárlat elrendeltetett Székely-Udvarhelyt, 1897. június hó 4-én. Ugron, alispán.

HIRDETÉSEK.

Kitüntetve az 1896. évi ezredéves kiállításon kiállítási nagy érmmel.

A bőrányag beszerzési szövetkezet bizományi

kész-czipő raktára

Sz.-Udvarhelyt, Fötér, vármegyeház mellett.

Ajánlja Orbán, Nagy és Tamás czipész-iparosok által készített elismert kitünő minőségű férfi, női és gyermek-czipőit. A czipők jóságért felelősséget vállal; nem tetsző árut visszacsérél.

Szabott árak!

Kizárólag helyben készült kézi munka.

Minden háziasszonynak legjobban ajántva:

„ACETINE“ 10-szeres boreczellél

igen előnyös árban kapható minden fűszerkereskedésben.

Egy kitünő, zamatos boreczet előállításához:

10 deka „Acetine“ szükségeltetik, mely 1 liter vízzel higítandó fel.

Az ily módon előállított boreczet kitünően érvényesül a saláták készítésénél, főzésnél; az ugorka és paszuly besavanyításánál pedig nélkülözhetetlen mivel minden besavanyítandó, ezen boreczetben a legjobban tartja magát. 1—g

